

Lier kommune
GRØNNE LIER – FOR ALLE INNBYGGERE

**DEN KULTURELLE
SPASERSTOKKEN**

HANDLINGSPLAN 2024-2028

LIER KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING	2
2.0 FORANKRING	4
3.0 VISJON OG MÅL	5
4.0 ORGANISERING, ØKONOMI OG ANSVARSFORDELING	6
5.0 SATSINGSOMRÅDER FOR PLANPERIODEN 2024-2028	9

1.0 INNLEDNING

Handlingsplanen for Den kulturelle spaserstokken (DKSS) ble første gang vedtatt i 2019 og skal nå rulleres for ny periode på 4 år. I denne perioden vil det bli særlig viktig å se på nye behov og på utviklingsmuligheter for denne ordningen da antallet eldre øker. Planen må ses i sammenheng med Kvalitetsplan for Lier kulturskole 2023-2027.

Ordningen Den kulturelle spaserstokken, heretter kalt DKSS, skal bidra til livsmestring for alle og må videre ses i sammenheng med seniorreformen «*Leve hele livet - Kunst og kultur er livskvalitet*».
(Meld. St. 15 2017-2018)

DKSS har som formål å gi seniorer som oppholder seg på institusjoner eller har bistandsbehov gode gratis kunst- og kulturopplevelser. Seniorer som ikke selv kan oppsøke det ordinære kulturtilbudet grunnet dårlig helsetilstand, må få et kvalitativt kulturtilbud der de oppholder seg. Det skal være mulig å ta del i tilbudet uavhengig av funksjonsnivå og økonomi. Å sørge for at alle seniorer på institusjon får samme tilbud, er en av suksessfaktorene ved DKSS. Det er dessuten mulig for alle eldre som bor i nærområdet til institusjonene å benytte seg av tilbudene. Kommunen kan videre benytte denne ordningen til å finansiere ytterligere satsinger på kommunens seniorer. En satsning også på seniorer med bistandsbehov utenfor institusjonene, gjøres blant annet av flere kommuner i dag gjennom blant annet DKSS. Men per nå finnes ingen slike egne tilbud gjennom denne ordningen i Lier kommune. Her finnes altså utviklingsmuligheter.

Ordningen er et samarbeid mellom kommune og fylke. Fylkeskommunen drifter en tilskuddsordning til kommunene og pengene derfra fordeles etter antall innbyggere over 67 år, med garanti for en minstesum. Kommunen må blant annet finansiere administrasjonen av ordningen selv for å kunne motta midler fra fylkeskommunen.

Mange seniorer er hyppige brukere av de kulturtilbudene som gis på ordinære kulturarenaer. Den friske delen av seniorbefolkningen trenger lite spesifikk tilrettelegging for å benytte seg av det eksisterende kulturtilbudet. De omtalte kulturtilbudene er finansiert over andre budsjetter og er derfor ikke med i denne planen. Eksempelvis tilbudene på Lier bibliotek, Lier Bygdetun og Lier kulturscene. Denne planen omhandler den offentlige ordningen Den kulturelle spaserstokken (DKSS) kun, men viser hvordan ordningen kan utvikles til å favne resten av seniorbefolkningen og hvordan det vil være mulig å etablere tettere samarbeid mellom andre virksomheter innad i kommunen som har tilbud til eldre.

Denne handlingsplanen beskriver altså primært kommunens satsing på kunst- og kulturtilbud til seniorer som bor på institusjoner eller bokollektiv for demente, samt dagbrukere av disse institusjonene. Den peker også på satsingsområder for utviklingen av ordningen for ny periode på 4 år. Statistikk knyttet til demografi og befolkningsprognoser er ikke tatt med i planen, men det er åpenbart at jo flere eldre vi blir i hele Norges land desto flere behov vil de eldre ha for å kunne ha et

godt og verdig liv. Kulturtilbudene vil med andre ord få økt publikumsmasse over en lengre periode på årlig basis.

Planen er ført i pennen av kulturskolens rektor Frøydis Rui-Rahman og kulturkonsulenten med ansvaret for DKSS, Vibeke Feness Berger. Den er hørt av kulturkontaktene på institusjonene, leder ved arrangementskontoret til kultur og fritid og Lier kulturråd. Ved første rullering medvirket også kulturkontaktene i arbeidet med planen. Den skal rulleres hvert fjerde år.

1.1 Bakgrunn

Den kulturelle spaserstokken ble lansert sommeren 2006 og etablert i 2007 som en oppfølging av St. meld. 25. «*Mestring, mulighet og mening*». Ordningen ble lansert som en statlig tilskuddsordning. Stortingsmeldingen påpeker at dagligliv, måltider, aktivitet og sosiale og kulturelle forhold er de største svakhetene ved dagens omsorgstilbud. Kulturtiltak bør ha sin naturlige plass i omsorgstjenesten basert på at kunst og kultur kan bidra til god helse og gir glede og mening til livet. Ordningen ble finansiert av Helse- og omsorgsdepartementet og Kulturdepartementet i fellesskap, og var en nasjonal kultursatsing som hadde som mål å sørge for tilgangen til profesjonell kunst- og kulturformidling av høy kvalitet til eldre og tar de eldre på alvor. Intensjonene var dessuten å stimulere til tverrfaglig samarbeid og samskaping mellom kultursektoren og helse- og omsorgstjenesten i kommunene. I mange kommuner fikk kulturskolen ansvaret for DKSS slik som de mange steder også har for Den kulturelle skolesekken. Det sitter høy kunst- og kulturfaglig kompetanse i kulturskolene som vil kunne ivareta kvaliteten i tilbudene som gis. Dessuten skal kulturskolene være lokale ressurs- og kompetansesentre på kunst og kultur i kommunene. Hensikten var at de eldre skulle tilbys arrangementer og aktiviteter innenfor alle kunst- og kulturuttrykk som musikk, teater, fortellerkunst, litteratur og visuell kunst. Fra 2015 ble midlene til ordningen tilført rammen til fylkeskommunene, som fikk oppgaven med å finansiere og administrere ordningen videre.

“Kunst og kultur er viktige kilder til opplevelser og gir oss språk og uttrykksformer til å formidle inntrykk, tanker og opplevelser vi ellers vanskelig finner ord for. Kulturelle uttrykk har derfor sin egen verdi knyttet til selve livet. Men kultur kan også gi god helse og ha både forebyggende og behandlende effekt. Musikk, dans, kunst og drama brukt i terapeutisk sammenheng har vist svært god og dokumenterbar effekt. Musikk er uskadelig og bivirkningsfritt og medfører høy pasienttilfredshet. Av den grunn bør kulturtiltak ha sin naturlige plass i omsorgstjenesten, og kultur og helse kunne spille sammen i et tett tverrfaglig samarbeid, som stimulerer både kropp og sjel, og aktiviserer både følelsesliv og intellektuelle ferdigheter.” (Aktiv omsorg – St. Meld 25 (2005-2006) Mestring, muligheter og mening.)

Det ble satt av øremerkede midler med rapporteringsplikt som ble sendt til forvaltning hos fylkeskommunene og videre tildelt kommunene. Ordningen liknet den for Den kulturelle skolesekken (DKS). Kulturskolen ble satt til å forvalte ordningen i Lier. Kulturskolen skal som kjent være en kulturell drivkraft og et lokalt ressursenter for kunst og kultur i kommunen. Skoleslaget er en viktig samskapingsaktør i kommunene. Virksomheten skal fortsette å drive og utvikle ordningen i tråd med kommuneplanen og strategisk kulturplan «For kropp og sjel – en melding om kultur, idrett og friluftsliv i Lier 2013-2025».

2.0 FORANKRING

Kulturloven

I Kulturloven fra 2007 står det: «Lova har til føremål å fastleggja offentlege styresmakters ansvar for å fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd, slik at alle kan få høve til å delta i kulturaktivitetar og oppleve eit mangfald av kulturuttrykk.» Kulturlova er under revidering i skrivende stund, men revidert lov vil ikke stå ferdig før i 2024.

Foreslåtte endringer i kulturloven som er relevante for Den kulturelle spaserstokken, er en presisert formålsbestemmelse som forankrer myndighetenes ansvar på kulturfeltet i «infrastrukturkravet», jf. Grl. § 100 sjette ledd samt en bestemmelse om kommunal og fylkeskommunal planlegging på kulturfeltet. Bestemmelsen vil pålegge kommuner og fylkeskommuner å utarbeide en skriftlig oversikt over status og utviklingsbehov på kulturfeltet og samtidig vil de pålegges krav om å sørge for at kunst og kultur er tilgjengelig for alle. Videre vil den nye kulturloven sørge for å lovfeste en «armlengdes avstand» mellom kunstfeltet og forvaltningen. Sistnevnte som ledd i å stadfeste kunstfeltets autonomi og ivareta kunstfeltets rolle som viktig bidragsyter i samfunnsdebatten og utviklingen av samfunnet vårt.

Unesco konvensjonen

Norge har samtykket til ratifisering av UNESCOs konvensjonen om vern av den immaterielle kulturarven, som blant annet kommer til uttrykk gjennom muntlige tradisjoner og uttrykk, utøvende kunst og tradisjonelt håndverk. Videre har vi samtykket til ratifikasjon av Unescos konvensjon om å verne og fremme et mangfold av kulturuttrykk. Dette skal fremmes bredt og det er derfor naturlig å fremme dette gjennom kunst- og kulturtilbud til hele befolkningen.

Regjeringen la videre i mai 2018 fram **Stortingsmelding 15 «Leve hele livet — En kvalitetsreform for eldre»**.

«Leve hele livet» er en reform for aktivitet, deltakelse og sosialt fellesskap. Målet er å ta vare på eldres forhold til familie, venner og sosialt nettverk og skape gode opplevelser og møter på tvers av generasjonene. Fysisk, sosial og kulturell aktivitet skal være tilpasset den enkeltes interesser, ønsker og behov. Helse- og omsorgstjenesten skal bidra til å skape gode øyeblikk og meningsfull aktivitet i hverdagen og arbeide systematisk med dette. Det kan handle om både fysiske, sosiale og kulturelle opplevelser. Reformen viser blant annet til miljø- og musikkterapi som effektive verktøy i eldreomsorgen, både for å stimulere til fysisk, men også kognitiv aktivitet. Rett bruk av musikkterapi kan gi mindre bruk av tvangsvedtak og redusere bruken av medisiner, deriblant sterke beroligende legemidler. Vi ser derfor på et tettere samarbeid med helse, omsorg og velferd i kommunen om musikkfaglige tiltak som et mulig satsningsområde for å øke livsglede, opplevd livskvalitet og livsmestring for pasienter/brukere. Forhåpentligvis vil et slikt samarbeid på tvers av sektorene kunne føre til utvikling av nye, forbedrede tjenester. Like viktig vil det være å utvikle ordningen i forhold til pasientenes behov og høre deres meninger. Pasientmedvirkning og samskaping med deres pårørende er en viktig satsning for neste periode. I tilknytning til denne ordningen kan dessuten bidrag fra det frivillige og pårørende bli aktuelt. Ordningen kan være «en vei inn» for å finne gode modeller der pårørende eller andre frivillige kan bidra i kommunens eldreomsorg i større grad enn nå. Eldreomsorgen i fremtiden vil trenge innovative løsninger der det offentlige, frivilligheten og næringslivet bidrar sammen i større grad og kunst og kultur kan være fellesskapet der gode samarbeid først oppstår.

I kommuneplanen «Grønne Lier – for alle innbyggere» legges det vekt på at kommunens arbeid skal bidra til det gode liv for alle med natur og kultur som ressurs i det arbeidet. Lier kommune skal fremme god livsmestring og trivsel for alle innbyggerne.

I strategisk kulturplan «For kropp og sjel – en melding om kultur, idrett og friluftsliv i Lier 2013-2025» som ble vedtatt i kommunestyret 12. november 2013, er et av målene formulert slik: «*Gode og allsidige kultur, idrett og friluftslivstilbud er viktige forutsetninger for god folkehelse og livsmestring. Bredde i tilbud er viktig, det skal finnes noe for alle, unge som gamle. Kulturpolitikken skal tilrettelegge spesielt for å sikre at alle skal kunne delta*».

I Kvalitetsplan for kulturskole står følgende:

«Kulturskolen er ansvarlig for ordningen Den kulturelle spaserstokken (DKSS) i kommunen. Formålet med ordningen er å gi eldre tilgang til profesjonell kunst og kultur, og legge til rette for samarbeid mellom kultursektoren og helse- og omsorgssektoren. Se handlingsplanen for DKSS. I forbindelse med DKSS har mange kommuner omreisende musikkterapeut ansatt i kulturskolen. Det har ikke Lier. Samarbeidet med helse og omsorg er et viktig felt å undersøke for neste periode. Kulturskolen vil ta initiativ til å synliggjøre mulighetene som ligger i et tettere samarbeid med helse og omsorg, men også med hele kulturfeltet i kommunen.»

Alle disse politiske planene og meldingene påpeker at kulturelle aktiviteter for eldre er ønskelig, skaper mening og helsefremmende. Kunst og kultur er redskap for å ivareta de «7 psykiske helserettigheter»¹: Identitet og selvrespekt, mening i livet, mestring, tilhørighet, trygghet, fellesskap og deltakelse og involvering.

3.0 VISJON OG MÅL

Visjonen og målene for DKSS må ses i sammenheng med visjonen og målene for Lier kulturskole. *Kulturskole for alle.*

Visjonen til DKSS i Lier er: *Gode kunst- og kulturopplevelser der DU er.*

Lier kulturskole skal, gjennom ordningen Den kulturelle spaserstokken, være med å skape en meningsfylt tilværelse på kommunens eldreinstitusjoner og legge til rette for mestring, ny læring og for gode opplevelser for kommunens eldste.

DKSS i Lier har følgende mål:

- å sørge for profesjonell kunst- og kulturformidling av høy kvalitet til eldre
- å bidra med kunst- og kulturaktivitet, pedagogikk og ulike former for musikk- og kunstterapi for syke, eldre og demente
- å legge til rette for økt samarbeid mellom kultursektoren og omsorgssektoren slik at det utvikles gode kunst- og kulturprosjekter lokalt innenfor et mangfold av sjangre og uttrykk
- å bidra til at eldre får et tilpasset kulturtilbud på arenaer der de eldre befinner seg i dagliglivet. I den forbindelse tette samarbeidet mellom andre kommunale virksomheter som har kulturtilbud til eldre. Blant annet legge til rette for et godt samarbeid med Frivillighetssentralen, Lier bibliotek, Lier bygdetun og Lier kulturscene
- å senke terskelen for å delta på utflukter ut av institusjon
- å forebygge, forsinke og redusere helsesvikt og funksjonsfall
- å tilby helsefremmende aktiviteter for demente

Kulturtiltakene må tilpasses publikum. For å tilrettelegge for brukerne, blir det derfor viktig å tenke på lokaler, transport og tidspunkt for aktivitetene, men også høre de eldre i gode medvirkningsprosesser. Her finnes ressurser og livskunnskap som også kan bidra utover ordningen.

¹ Definert av www.psykologiforeningen.no og ofte delt av Arne Holte, som også har vært i Lier og holdt foredrag. www.arneholte.no

4.0 ORGANISERING, ØKONOMI OG ANSVARSFORDELING

Viken fylkeskommune tilbyr årlige tilskudd til kommunene iht. budsjettvedtak og drifter et interkommunalt DKSS-nettverk. Det er lovnader om at Buskerud vil fortsette dette nettverket i fremtiden. På denne måten samarbeider fylket med kommunene for å kunne tilby gode og positive gratis kunst- og kulturopplevelser for eldre lokalt, innenfor et mangfold av sjangre og uttrykk.

DKSS skal bidra til et økt samarbeid mellom kultursektoren og omsorgssektoren i kommunene, og midlene skal benyttes til å formidle gode kunst og kulturopplevelser på ulike arenaer både i og utenfor helseinstitusjoner, der de eldre befinner seg i dagliglivet.

Det er kommunenes ansvar å søke om og motta midlene, som skal føres med budsjett og regnskap på egen tjeneste og prosjektnummer, programmere/gjøre bookinger, koordinere tilbudet ved å sette opp en halvårsplan, evaluere og rapportere. Som en del av programmeringen lages det honoraravtaler med profesjonelle aktører og det besørges vederlagsavgift til Tono² dersom det er behov for det. Profesjonelle aktører innen kunst og kultur som ønsker å tilby bidrag til programmet, må henvende seg direkte til kommunen.

Det bør utvikles en digital portal der søkere kan henvende seg innen en gitt frist. Det er per nå slik at kommunen mottar prosjektbeskrivelser og søknader om å få være med i programmeringen til Den kulturelle spaserstokken gjennom mange ulike kanaler og dette virker uprofesjonelt og tar mye tid.

Tonoavgiftene har økt og avregnes på en måte som har skapt en felles utfordring for fylke og kommune. Det forsøkes løst før neste år, men har vist seg å være vanskelig. Dette arbeidet fortsetter til Tono viser forståelse for ordningens natur og kommunenes budsjetter. For øyeblikket betaler Lier kommune 8,9% av budsjettet til Tono og det sier seg selv at dette gir mindre handlingsrom i budsjettet. Det er ønskelig å få dette på et betydelig lavere nivå av budsjettet ellers må en økning i kommunal ramme til DKSS til for å opprettholde dagens nivå på ordningen.

Fylkets ansvar

Retningslinjer for tildeling av DKSS-midler til kommunene

Fylkestinget vedtok i juni 2021 en harmonisering av tildelingene til Den kulturelle spaserstokken i Viken. Midlene skal fordeles til kommunene etter søknad, etter en lik sats basert på søkerkommunenes innbyggere i aldersgruppen 67+. De minste kommunene i Viken tildeles en minstesats på kr. 20.000.

Søknad om tildeling av nye midler er fra 2022 innlemmet i digitalt rapporteringsskjema, med frist 1. mai. Tildelingsbrev sendes kommunene i november, med påfølgende overføring av midler i løpet av november/desember.

² Tono = TONO eies og styres av opphavere (komponister og sangtekstforfattere) og musikkforlag, og forvalter de økonomiske opphavsrettighetene i musikken de har skapt. TONO gir tillatelse til bruk av beskyttet musikk for eksempel på radio, TV, internett, konsert og kino mot betaling, og overfører hvert år sitt økonomiske resultat til rettighetshavere i musikk som har blitt spilt offentlig. TONO har over 40 000 medlemmer, men arbeider også for millioner av opphavere og musikkforlag fra verden for øvrig.

DKSS-nettverk

Fylkeskommunen har etablert et nettverk med DKSS-kontaktene i kommunene for felles erfaringsutveksling og kunnskapsdeling. Fylkeskommunen oppfordrer kommunene til samarbeid om programmeringen og felles utvikling av ordningen, dens retningslinjer, samt sikre god ressursutnyttelse, kvalitet og relevans. De ulike kommunene drifter og finansierer ordningen svært ulikt.

Kommunens ansvar

Budsjettering

Kommunen må føre budsjett og regnskap som egen tjeneste og med prosjektnummer. I tillegg må det besørges at midlene fra fylkeskommunen følger over til neste regnskapsår. Det gjennomføres månedssrapporter for dette tjenesteområdet på økonomi slik som ellers i kommunen.

Det ble i 2018 avsatt 155 000,- i øremerkede midler av politikerne til ordningen på kulturskolens budsjett per år. Dette er inkludert en ressurs på 10% stilling i kulturskolen til koordinator av ordningen. Årlig tildeles Lier kommune ca. 100 000,- til dette formålet fra fylket. Helse og velferd oppfordres også til å avsette midler til DKSS på sine budsjetter uten at det i stor grad er praksis i dag.

Anbefalt minstesats for kulturarbeidere i DKS (Den kulturelle Skolesekken) og naturlig dagsats også for DKSS, er pr. 1.aug 2023 kr. 5620,-. Dette i henhold til fagforeningens fremforhandlede satser for det frie kunstneriske feltet. Det innebærer kunstnerens utvikling av produksjonen de tilbyr, deres produksjonsperiode med øvingstid, forberedelse og etterarbeid samt administrasjonskostnadene de måtte ha. De besørger selv feriepengar, forsikringer og arbeidsgiveravgift. Den eneste utgiften kommunen har i denne forbindelse er altså honoraret. Om vi har en duo ute på DKSS-turné, vil det følgelig koste i Lier: 33 720,- (én konsert på hver av våre fem institusjoner/eldresentra) pluss reise og TONO-utgifter (ca. kr. 2500,- pr. turné) – totalt ca. 37 000 kr.

Dette har vi i Lier hittil ikke hatt midler nok til å kunne etterleve. Det har hos oss kun vært honorert med 2.5 dagsats for 3 dagers arbeid. Vi har ikke hatt midler til å kunne dekke kunstnerens reiseutgifter når de er ute på oppdrag for DKSS og det inngår ikke kost. Det betyr at kunstnere som ønsker å forhandle seg til tariff raskt kan takke nei til oppdrag i Lier kommune og kvaliteten i tilbudet vil kunne bli forringet. Lier er ikke konkurransedyktig på området slik det nå praktiseres. På andre områder i kommunen, som i innleie av teknisk personell til kulturarrangementer har kommunen holdt seg til tariff. Likebehandling bør derfor ligge til grunn også i denne ordningen. Lier skal derfor i fremtiden betale kunstnerne i henhold til tariff. Bevilgningene må altså øke i takt med utgiftene som skissert over for at det ikke må nedskaleres i det kulturelle tilbudet til de eldre.

For å kunne ivareta utviklingen av ordningen DKSS, betale tariff og treffe behovet når flere eldre flytter på institusjon, må rammene til ordningen økes og det bør derfor følge midler med denne handlingsplanen.

Programmering

Kulturskolen har ansvar for å programmere DKSS-turneene og gjør dette i samarbeid med et programutvalg som per nå har bestått av koordinator og aktivitetene ved Liers eldreinstitusjoner. Det er generelt tett dialog mellom koordinator og kulturkontaktene (i hovedsak er dette aktivitetene) ved institusjonene. De har fungert som et programråd.

Programmeringen av tilbudet i DKSS gjøres halvårlig. DKSS i Lier skal programmere 45-50 kulturarrangement per år. Disse legges i månedene februar-mai og september-desember. I snitt gis det 8 ulike DKSS-arrangementer årlig pr. institusjon.

Innholdet i DKSS leveres i dag i hovedsak av profesjonelle frilansere (musikere, skuespillere, fortellere, litteraturformidlere, kunstnere) og musikk- og kunstterapeuter. I tillegg bidrar Lier kulturskole, Husflidslaget, Lier bygdetun og Lier bibliotek. Alle aktører som leies inn, får en honorarkontrakt og betales en avtalt sats for oppdraget.

Lærerne i Kulturskolen oppfordres til å ta med seg elever til institusjonene for å lage konserter for de eldre. Det er også god trening for elevene og en vinn-vinn for tilhørere og utøvere. Dette organiserer kulturskolelærerne selv.

DKSS gir per 2023 tilbud på følgende steder:

Tranby seniorsenter

Gifstad dagsenter

Liertun

Nøstehagen

Fosshagen³

Helse og omsorg har ansvaret for gjennomføringen på den enkelte institusjon.

DKSS i Lier drar også på besøk til De Eldres kafé i Sylling hver desember.

Eksempler på arrangementer som har vært på besøk ved institusjonene er: «Historien om Hallvard» fortalt av en fortellerkunstner, konserter, cabaret, forfatterbesøk og allsang.

DKSS bør se på en mulighet for å tilby aktiviteter også på Lier kulturscene, bibliotekene og Lier Bygdetun med tiden, men dette forutsetter finansiering. Det foreslås derfor at det for neste periode etableres en programkomité bestående av kulturkonsulenten som har ansvaret for DKSS og leder av arrangementskontoret til Kultur og fritid. Dette blant annet for å kunne sørge for gode synergier og åpenhet de to virksomhetene mellom og for å kunne gjøre bookinger av de samme aktørene på flere arenaer. Lier er kjent for begrepet «*Sammen om*» og skal arbeide slik også hva angår DKSS.

Evaluering

Årlig møtes kulturkontaktene (aktivitørene) og DKSS-koordinator for å evaluere og diskutere DKSS-programmet, organisering, utvikling og ansvarsfordeling. Disse møtene kalt «kulturforum», koordineres og ledes av kulturskolen. Kulturskolens kunst- og musikkterapeuter må gjerne inviteres inn i kulturforum. Tilbudene som gis gjennom DKSS evalueres også av brukerne hver høst. Dette gjøres av kulturkontaktene på de ulike institusjonene. Tilbakemeldingene vil være retningsgivende for hvilke artister/produksjoner/aktiviteter som tilbys de kommende sesongene, men kulturkonsulenten må passe på at lovverk følges i den forbindelse som gjør at det ikke vil være mulig å «få monopol» på turnéer i Lier. Det må sørges for variasjon over år og kulturskolen har siste ordet hva angår kvalitet. Et prinsipp er det likevel at kortreist er godt reist og nye produksjoner av de samme aktørene kan lett ønskes velkommen dersom de eldre har ønske om det.

³ Det er midler kun til å ha tilbud i dag på en av avdelingene ved Fosshagen. Det ble meldt inn sak til HP i 2022 der en rammeøkning på 55 000,- til DKSS ville kunne sørge for aktiviteter på begge Fosshagen-avdelingene da det var ønsket fra institusjonen, men saken ble kun tatt til orientering og finansieringen uteble. Med en økning i ramme til formålet, vil begge avdelingene kunne få tilbud.

Rapportering

Frist for kommunenes rapportering er 1. mai året etter gjennomført program. Regnskap, rapport og søknad sendes fra og med 1. mai 2022 per digitalt skjema til Viken fylkeskommune. Lenke til skjema sendes kommunene i forkant av fristen.

5.0 SATSINGSOMRÅDER FOR PLANPERIODEN 2024-2028

Satsningsområder og utviklingsområder kan være to sider av samme sak. I denne planen benyttes begrepet satsning da utviklingsområdene er flere enn de for perioden prioriterte satsningsområdene:

1. **Musikkterapi**
2. **Demenskor**
3. **Samskaping - samle eldretilbudene og tettere samarbeid – nettverk**
4. **Digitalisering**
5. **Kompetanseutvikling**

Handlingsplan

Under knyttes det satsningsområder, strategier og tiltak til satsningsområdene og målene i denne handlingsplanen. Det må ses i sammenheng med at Kulturskolen skal ha et kontinuerlig utviklingsperspektiv forankret i empiri. Det finnes empiri som kan kartlegges og gjøres rede for hva angår både musikkterapi og demenskor. Blant annet så viser Kvalitetsreformen «Leve hele livet» (Meld. St. 2017-2018) til miljø- og musikkterapi som effektive verktøy i eldreomsorgen, både for å stimulere til fysisk, men også kognitiv aktivitet. Rett bruk av musikkterapi kan gi mindre bruk av tvangsvedtak og redusere bruken av medisiner, deriblant sterke beroligende legemidler. Vi ser derfor på et tettere samarbeid med helse, omsorg og velferd i kommunen om musikkfaglige tiltak som et mulig satsningsområde for å øke livsglede, opplevd livskvalitet og livsmestring for pasienter/brukere. Forhåpentligvis vil et slikt samarbeid på tvers av sektorene kunne føre til utvikling av nye, forbedrede tjenester i samarbeid med brukerne.

Satsningsområde	Mål	Tiltak
Musikkterapi	Kulturskolen skal tilby musikkterapi på alle kommunens eldreinstitusjoner.	Ansette en omreisende musikkterapeut.
Demenskor	Kommunen skal tilby demenskor på og utenfor institusjon	Demenskor for hjemmeboende demente
Samskaping	Det skal være gode samskappingsrutiner i DKSS.	Programkomitéen og kulturforum skal treffes to ganger i året og evalueringer og brukerundersøkelser skal være systematiske.
Digitalisering	Det skal være enkelt å søke om å få plass i turnétilbudet som programmeres i DKSS og de som søker skal behandles rettferdig. Man kan ikke få oppdrag fra DKSS i Lier mer enn to år på rad med mindre man har utviklet ny produksjon.	Utvikle digitalt søknadsskjema og rutiner for å søke om å få være med i DKSS programmet innen gitte frister.
Kompetanseutvikling	Kulturskolen skal ta lederrollen hva angår kompetansedeling og kompetanseutvikling angående kunst og kultur sin viktige rolle for eldres livskvalitet og helse	Fagdag med fokus på kultur og helse, for ansatte i helse og omsorg.

HP innspill skal leveres med utgangspunkt i ovennevnte satsningsområder, politiske bestillinger og denne planen. Alle innspill forankres i “programkomitéen” og i kulturforums møtene. Lier kulturråd og kommunens rådgiver for helse, omsorg og velferd skal benyttes som viktige ressurser, og deling med dem er derfor naturlig. Målinger gjøres på kvantitet først og fremst. Ang kvaliteten på tilbudet ivaretas den av kulturskolens kunstfaglige kompetanse og det gjennomføres vurderinger av treffsikkerheten i forhold til målgruppen ute på institusjonene gjennom uformelle brukerundersøkelser og ved “å ta tempen” på stemningen. Det er mulig å innføre formelle brukerundersøkelser fra institusjonene sine sider. Det ville vært gode verktøy å ha og er en ønsket utvikling slik at evalueringen og programmeringen kan kvalitetssikres ytterligere.

Å få oppleve kunst og kultur er viktig hele livet. Det er kanskje spesielt viktig når man som eldre borger har blitt stedbunden på institusjon, å få opplevelsene hjem til seg. Kunst og kultur senker behov for medisiner, øker livskvalitet, skaper eller vekker minner og er psykisk helse for alle mennesker.

«Musikk vasker bort fra sjelen hverdagens støv.»

Johann Sebastian Bach

